

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

**Disputationum// Roberti Bel-//larmini Politiani,// Societatis
Iesv// De Controversiis// Christianae Fidei, Adver-//sus
huius temporis Haereticos,// Tomus ...**

De Sacramento Evcharistiæ - Sex Libris Explicata

Bellarmino, Roberto Francesco Romolo <Heiliger>

Ingolstadii, [1589]

VD16 B 1603

IV. Explicatur efficientia propria sacrificij Missæ.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-54113](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-54113)

Imperatoris. Et in lib. de Corona militis scribit, oblationem pro natalitiis fieri solitam. CYRILLVS Hierosolymitanus Catechesi 5. mystagogica: *Postquam confectum est, inquit, illud spirituale sacrificium, & ille cultus incruentus, super ipsa propitiationis hostia, obsecramus Deum pro communi Ecclesiarum pace, pro tranquillitate mundi, pro Regibus, pro militibus, pro sociis, pro agrotis, & afflictis, & in summa pro omnibus, qui egent auxilio.* CHRYSOSTOMVS homil. 18. & 21. in Acta Apostolorum, & alibi sæpe docet, offerri sacrificium pro fructibus terræ, proque aliis necessitatibus. AVGVSTINVS lib. 22. ciuit. cap. 8. meminit sacrificij Eucharistiæ oblato ad purgandum domum à Dæmonum vexatione. PROSPER in lib. de prædictionibus Dei, cap. 6. dimidij temporis, scribit suo tempore sacrificium Missæ oblatum pro dæmoniaca, & rursus curata, iterum oblatum in gratiarum actionem. GREGORIUS homil. 37. in Euāgelia, & BEDA 4. lib. hist. Anglię, ca. 22. scribunt diuersis temporibus idem miraculum contigisse, vt cum sacrificium Missæ offerretur pro homine captiuo in alia regione posito, & ignorante quid pro se fieret, eius vincula diuinitus soluerentur ipsa hora sacrificij.

QVINTO & vltimò, ratio ipsa hoc docet: nam si oblatio Eucharistiæ pro peccatis dimittendis valet, certè etiam pro aliis necessitatibus, quæ ex peccato ortæ sunt, valere debet. Et si Deus hoc sacrificio placatus in gratiam cum inimicis suis redit, quantò facilius ob idem sacrificium adducetur, vt amicis, & reconciliatis bona temporalia tribuat, si id eis utile fuerit?

CAPVT QVARTVM.

Explicatur efficientia propria sacrificij Missæ.

QVITVR nunc, vt explicemus, num sacrificium Missæ ex opere operato vim habeat, & simul, vt promissimus, quæ sit propria efficientia sacrificij. Sunt autem tria præmittenda, vt hoc rectè intelligatur. PRIMVM est, sacrificium Missæ à tribus offerri, à Christo, ab Ecclesia, à Ministro; sed non eodem modo. Christus enim offert, vt primarius Sacerdos, & offert per Sacerdotem hominem, vt per suum proprium Ministrum. Ecclesia

Aaaa non

non offert, vt Sacerdos per Ministrum, sed vt populus per Sacerdotem. Itaq; Christus per inferiorem offert, Ecclesia per superiorem: Sacerdos enim quatenus talis, maior est rebus populo, quippe qui, vt mediator quidam, pro populo ad Deum intercedit, nec est propriè in ea re Minister Ecclesie, sed Christi principalis mediatoris. Ex quo etiam sequitur, Ecclesia non propriè sacrificet exercendo actum Sacerdotalem, sed tantùm offerat Sacerdoti rem sacrificandam, aut ut fieri sacrificium, aut certè consentiat in sacrificium, voluntate, ac desiderio offerat, cum Sacerdos offert.

Vbi est etiam **OBSERVANDUM**, totam quidem Ecclesiam offerre omnia sacrificia, quæ à Sacerdotibus offeruntur, sed non eodem modo. Nam aliqui solum habitualiter offerunt, qui nimirum absunt, neq; de sacrificio cogitant, sed tamen habitualiter cupiunt offerri: aliqui offerunt actu, qui nimirum intersunt sacro, & actuali desiderio offerunt: aliqui præterea offerunt etiam causaliter, quæ causa sunt, vt sacrificium fiat, siue hortando, siue rogando, siue iubendo. Denique Minister ipse offert, vt Sacerdos, sed ministerialis.

SECUNDO, reuocandum est ad memoriam, quod semel dictum est in disputatione de Sacramentis in genere: illud habere vim ex opere operantis, quod vim habet ex bonitate, deuotione eius, qui operatur; ita vt opus multum, aut paruum, aut nihil valeat, prout magna, parua, aut nulla est bonitas, deuotio operantis: qualis est valor precum, & meritum peccatorum. Illud autem habere vim ex opere operato, quod esse valet, modò fiat sicut lex præscribit, quidquid sit de bonitate, vel malitia operantis Ministri, ita vt opus semper idem valeat, nec fiat melius ex Ministri bonitate, neque peius ex Ministri iniquitate. Talem esse valorem Baptismi, ne ad id quidem hoc tempore negant, licet à vocabulo operis operantis abhorreant: idem enim est Baptismus, & idem efficit, si à bono, siue à malo Ministro conferatur. Quare controversa est, Vtrum sacrificium vim habeat ex ipso opere, quale conferunt Sacramenta, aut ex bonitate Ministri, qualem ad nostræ preces.

TERTIO, considerandum est, valorem ex opere operato posse duobus modis in aliquo opere inueniri. Vno modo, quod opus illud sit instrumentum quoddam efficiens, & in se

diatè producens effectum, quasi per modum naturæ; & hoc modo Sacramenta vim habent ex opere operato, quia actio Sacramentalis est instrumentum Dei, quod efficienter, & immediatè iustificat, nisi ponatur obex: nec pendet virtus huius instrumenti à bonitate Ministri, sed à sola Dei institutione. ALIO modo, si opus quidem quod fit, non sit instrumentum efficienter, & immediatè producens effectum, sed tamen infallibiliter, & independentè à bonitate Ministri, moueat Deum ad effectum producendum. Exemplum esse posset in rebus humanis, si quis ignotus, vel etiam inuisus Principi aliquid ab eo peteret nomine alterius, cui Princeps nihil negare posset: ista enim huius hominis supplicatio infallibiliter impetrat, & tamen non habet vim ex opere operantis, id est, ex bona qualitate supplicantis, cum sit ipse ignotus, vel inuisus Principi.

His notatis, ponam aliquot propositiones, quibus res tota aperiatur. PRIMA propositio: *Sacrificium Missæ non habet vim solùm, aut potissimum ex opere operantis, sed etiam ex opere operato.* Dicimus solùm, quia negari non potest, sacrificium habere vim etiam aliquà ex bonitate, & deuotione Ministri sacrificantis. Si enim cetera opera virtutum Deo placet, quatenus ab amico aliquo suo, & ex charitate, & deuotione procedunt, cur non placeat eadem ratione opus istud religionis præstantissimum? Sed negamus, hinc cætum, aut hinc potissimum vim habere sacrificium Missæ; atque asserimus vim habere præcipuè ex opere operato.

Quæ sententià communis apud Theologos est, cum vnus tantum, aut alter inueniatur, qui dissentiat: & est etiam Concilij Tridentini, sess. 22. cap. 2. Vbi cum docet Concilium per sacrificium hoc remitti peccata, reddit causam, quia eadem est hostia, & idem offerens, qui fuit in sacrificio crucis: eadem autem est hostia, & idem offerens, qui fuit in cruce, siue Minister sit bonus, siue malus. Quæ ratio sine dubio est etiam omnium Patrum, immò & Scripturarum, ex quibus supra probatum est CHRISTVM esse, qui (vt Sacerdos primarius, & sempiternus) nunc offert seipsum per manus omnium Ministrorum: quare non pendet effectus principalis huius sacrificij ex bonitate Ministri immediati.

SECUNDA propositio: *Sacrificium Missæ non habet vim ex opere operato ad modum Sacramentorum.* Explico propositionem.

Aaaa 2 nem.

nem. Non operatur sacrificium sufficienter, & immediate neq; est propriè instrumentum Dei ad iustificandum. Id docet Concilium Tridentinum, sess. 22. cap. 2. vbi dicitur hoc sacrificium peccata etiã ingentia dimitti, quia Deus sacrificio placatus, gratiam & donum pœnitentiæ concedit. Non igitur sacrificium immediatè iustificat, vt Baptismus, Absolutio faciunt; sed donum pœnitentiæ impetrat, per quod homo peccator ad Sacramentum accedere velit, & per hoc iustificetur. Quod idem antea docuerat sanctus Thomas, sent. dist. 12. quæst. 2. art. 2. q. 2. ad 4. vbi dicit, sacrificium iustificare eos, pro quibus offertur, non vt causam proximam, sed donum contritionis impetrando.

Quæ sententia S. Thomæ, & Concilij PRIMO probatur, quia si sacrificium immediatè iustificaret, requireret necessariò præuiam dispositionem in eo, pro quo sacrificium offerretur. Quod si verum esset, non liceret sacrificium offerri iis, quos scimus in peccato libenter manere, nec pro oblatiis, & impœnitentibus; quorum tamen contrarium certissimum est: peccarent etiam, qui pro se sacrificium offerrent, nisi simul se ad gratiam recipiendam præpararent, quod falsum esse, nemo dubitat.

SECUNDO probatur ex sacrificio crucis. Non enim maiorem vim habere potest sacrificium Missæ, quàm sacrificium crucis, cùm sacrificium Missæ vim suam habeat à sacrificio crucis: sacrificium autem crucis non efficienter, & immediatè iustificauit, sed tantùm impetratoriè, & meritoriè, ut omnes homines continuò iusti effecti essent, cùm Dominus pro omnibus hominibus se Deo in sacrificium obtulit. Si terea, quod non est in re, non potest efficienter operari. Sacrificium crucis modò nõ est in re, sed solùm in mente Dei, inde non operatur efficienter. Vt igitur sacrificium crucis iustificauit immediatè peccatores, sed placauit Deum, & impetravit, vt per debita media peccatores ad salutem peruenirent: sic etiam sacrificium Missæ nõ iustificat homines immediatè, sed impetrat, vt ex merito sacrificij crucis detur omnibus gratia, & donum pœnitentiæ.

TERTIO probatur, quia ad peccatum immediatè delendum, instituta sunt Sacramenta Baptismi, & Pœnitentiæ: illud pro infidelibus, hoc pro fidelibus; siue illud pro originali, hoc pro actuali diluendo: non igitur credibile est ad

dem profus effectum institutum esse aliud medium, sine aliam causam à Deo, qui omnia facit in numero, pondere, & mensura.

TERTIA propositio: *Sacrificium Missæ vim habet per modum impetrationis: & eius propria efficientia est impetrare.* Probat PRIMO, quia hæc est efficientia sacrificij in genere, & proinde huius etiam sacrificij: sacrificium enim propriè orantis, & supplicantis est, & ad orationem iuuandam adhibetur. Vt enim pulchrè explicat Gregorius Nyssenus in secunda oratione in orationem Dominicâ, *προσευχῆ*, id est, oratio, dicitur ab *ἐὐχῆ*, id est, votum, quia solent præmitti vota, id est, promissiones, & oblationes ante orationem, vt oratio facilius impetret. vnde est illud Virgilij:

Aenea cessas in vota, precesque?

Quare sicut oratio, licet possit esse meritoria, quatenus fit ab homine iusto, & ex charitate, & simul etiam satisfactoria, quatenus est opus laboriosum; tamen ex se, & ex proprio officio impetratoria est: sic etiam sacrificium, quod est quadam oratio, vt sic dicam, realis, non verbalis, propriè impetratorium est.

SECUNDO probatur, quia sacrificium Missæ præcipuam vim habet, vt à Christo summo Sacerdote offertur. Christus autem nunc, nec mereri, nec satisfacere potest, sed solùm impetrare: igitur impetratio, propria est huius sacrificij vis, & efficientia.

Atque hinc tria sequuntur, quæ ad rem hanc illustrandam non parum faciunt. PRIMVM est, discrimen esse inter sacrificium Missæ, & sacrificium crucis, quatenus à Christo vtrumque oblatum est. Nam sacrificium crucis fuit meritorium, satisfactorium, & impetratorium verè, & propriè, quia Christus tunc mortalis erat, & mereri, ac satisfacere poterat: sacrificium Missæ, vt dixi, propriè solùm est impetratorium, quia Christus nunc immortalis, nec mereri, nec satisfacere potest. Cùm autem dicitur propitiatorium, vel satisfactorium, id est intelligendum ratione rei quæ impetratur. Dicitur enim propitiatorium, quia impetrat remissionem culpæ; satisfactorium, quia impetrat remissionem pœnæ, meritorium, quia impetrat gratiam benefaciendi, ac merita acquirendi. Quamquam non negauerim, dici etiam satisfactorium, quòd ex

Aaaa 3 Christi

Christi institutione per sacrificium hoc applicetur eiusdem
Christi passio ad pœnas tolendas, seu viventium, seu mor-
tuorum, quæ post culpam remissam aliquando remanent
in hac vita, vel in purgatorio luendæ.

SECUNDUM est, ad sacrificium Missæ, licet non sit necesse
saria bonitas Ministri offerentis, tamen alicuius offerentis
bonitatem necessariò requiri. Sacrificium enim, cum ad im-
petrationem tendat, & simile sit orationi, sine dubio non potest
placere, nec impetrare, nisi offerens placeat: unde dicitur
Genes. 4. *Respexit Deus ad Abel, & ad munera eius.* Neque
stat, quod in sacrificio Missæ res ipsa, quæ offertur, ex se
gratissima est. Nam non res illa, sed rei illius oblatio proprie
sacrificium est; sacrificium enim est actio, non res per se.
Porro licet res ipsa placeat ex se, tamen oblatio rei non placet
nisi offerens placeat, ac præsertim Deo, cuius sunt omnia
qui nulla re indiget. Unde in Euangelio plus placuit Deo
oblatio duorum minorum à sancta vidua facta, quam oblatio
monetiarum multorum aureorum nummorum ab hypocrita
superbis facta: quamvis ceteris paribus gratior sit oblatio
præstantioris, & proinde gratissima oblatio corporis Do-
mini, rei videlicet omnium præstantissimæ.

TERTIUM est, sacrificiū Missæ, ut à Christo offertur,
habere ex opere operatis, sed infallibiliter; quia placet
bonitate offerentis Christi, quæ semper est eadem, & nec
nec crescere potest. Ut autem offertur ab homine, vim
non habet ex opere operato; quia placet Deo, etiam si homo, qui
offert, Deo non placeat. Itaque quod est opus operantis
respectu Christi, est opus operatum respectu Ministri. Absolutè
tamen cum dicitur Missa vim aliquam habere ex opere
operantis, semper intelligitur de valore, quem habet ex opere
operantis, quia ipse est, qui propriè operatur: Christus enim
operatur, nisi per Ministrum.

QUARTA propositio: *Valor sacrificij Missæ finitus.*
Hæc est communis sententia Theologorum, & probatissimè
pertinens ex usu Ecclesiæ. Nam si Missæ valor infinitus
esset, frustra multæ Missæ, præsertim ad rem eandem impetra-
dam offerrentur. Si enim vna infiniti valoris est, certè de
ceteris impetranda sufficit; quorsum igitur alia? Et confirmatur
ex sacrificio crucis, quod non alia de causa vnum tantum
neque vnquam repetitur, nisi, quia illud vnum infiniti valoris

fuit, & precium acquisiuit pro omnibus peccatis præteritis, & futuris remittendis.

Sed licet res ipsa certa sit, causa tamen non est adeò certa: mirum enim videtur, cur valor sacrificij huius sit finitus, cum idem sit hoc sacrificium cum sacrificio crucis; & cum ipsa hostia, & offerens Christus, infinito modo sint Deo grata. Videntur mihi, saluo meliore iudicio, tres esse causas huius rei. **PRIMA** sumitur ex parte hostiæ, quæ offertur. Nam in sacrificio crucis destruebatur ad honorem Dei, ipsum esse naturale Christi in forma humana; in sacrificio Missæ destruitur tantum esse Sacramentale: nobilius autem est, & magis preciosum, esse Christi naturale, quam Sacramentale. Ceterum hæc ratio solum demonstrat maioris valoris fuisse sacrificium crucis, quam sacrificium Missæ, sed non reddit causam, cur hoc sit finitum, & illud fuerit infinitum. Non enim est infinita distantia inter esse **CHRISTI** naturale, & Sacramentale: neque infiniti valoris fuit sacrificium crucis, quia in eo destruebatur esse naturale humanitatis Christi, sed quia eam destructionem spontè patiebatur, & in sacrificium offerebat Filius Dei, qui verè est infinitè Deo gratus, cum & ipse sit verus Deus.

SECUNDA igitur ratio efficacior est, quæ sumitur ex parte offerentis. Nam in sacrificio crucis, offerens est ipsa persona Filij Dei per se; at in sacrificio Missæ offerens est Filius Dei per Ministrum. Multum autem interest inter actionem Filij Dei per se, & per Ministrum: illa enim est actio immediatè producta à diuino supposito, ista ab humano. Quare licet multò sit gravior actio Ministri, quatenus sit in persona Christi, quam si fieret in persona propria: tamen sine comparatione est gravior illa, quæ sit immediatè ab ipso **CHRISTO**. Quemadmodum inter homines, multò plus valet apud Principem aliquem postulatio Legati, nomine sui Principis, quam nomine proprio: tamè multò adhuc magis valeret postulatio ipsius Principis, si ipsemet ore suo aliquid peteret.

TERTIA ratio sumitur ex ipsa **CHRISTI** voluntate. Nam etiam si posset **CHRISTVS** per vnã oblationem sacrificij incruenti, siue per se, siue per Ministrum oblatis, quælibet à Deo, & pro quibuscunque impetrare, tamen noluit petere, nec impetrare, nisi vt pro singulis oblationibus applicaretur certa mensura fructus passionis suæ, siue ad peccatorum

remissionem, siue ad alia beneficia, quibus in hac vita
 gemus. Cur autem id voluerit, non est nostrum curiosius
 quire. Videtur tamen id voluisse, tum ut hoc modo
 quentaretur hoc sanctum sacrificium, sine quo religio
 stare non potest; tum etiam, quia id requirebat ordo
 prouidentia. Quæ est etiam causa, cur Christus affide
 terpellet pro nobis in cælo, cum tamen videatur uoca
 mellatione potuisse omnia statim impetrare; & similit
 precium infinitum, quod in cruce acquisiuit, quo totus
 dus continuo saluari potuisset, non nisi quibusdam, & in
 ra mensura applicari voluerit: horum enim omnium
 est, quia voluit Christus omnia fieri secundum ordinem
 uina prouidentia.

CAPVT QVINTVM.

Soluuntur obiectiones aduersariorum.

NUNC obiectiones diluenda sunt, quæ ab
 riis contra efficaciam sacrificij propitiatorij
 impetratorij fieri solent. Ac primum argum
 hæreticorum præcipua, iam soluta sunt in
 superiore: illi enim omnia confundunt.

VNUM superest Lutheri argumentum ex libro de cap
 tate Babylonica: *Baptismus unus non prodest alteri, nec
 test unus pro alio baptizari: ergo nec sumptio Euchari
 stæ ab uno pro alio fieri. Non igitur Missa est sacrificium
 propitiatorium, quia si ita esset, Missa & Communio unus
 prodesset.*

RESPONDEO; Multum interest inter Sacramenti
 ptionem, & sacrificij oblationem. Susceptio enim Sa
 menti ad sanctificandum suscipientem ordinatur, &
 non sanctificat, nisi suscipientem; at oblatio sacrificij
 natur ad impetrandum beneficia iis omnibus, pro quibus
 fertur. Quare sacrificium, ut supra diximus, simile est or
 ni, quod attinet ad efficientiam: oratio enim non solum
 dest oranti, sed etiam iis, pro quibus oratur. Ex his collig
 mus, manducationem Eucharistiæ, quæ fit à sacerdote, esse
 Sacramenti susceptio, soli sumentis prodesse; ut autem et
 sacrificij consummatio, prodesse illis omnibus, pro quibus
 latum est sacrificium.